

Seferî Sayılma Bakımından Bulunulan Yerleri İfade Eden Vatan-ı Aslî, Vatan-ı İkâmet ve Vatan-ı Süknâ Ne Demektir?

22 Nisan 2025

İslam, namaz ve oruç gibi ibadetlerin eda edilmesinde yolcularla ilgili bazı özel hükümler getirmiştir. Buna göre dinen yolcu (seferî) sayılan kimselerin dört rek'atlı farz namazları iki rek'at kılmaları, Ramazan oruçlarını sonradan tutmak üzere erteleyebilmeleri bu özel hükümlerdendir. Dinen yolcu sayılabilmenin iki temel ölçütü vardır. Bunlardan biri mekân, diğeri ise mesafedir. Yolculuk açısından bir kimsenin bulunduğu yer, ya "vatan-ı aslî" ya "vatan-ı ikamet" ya da "vatan-ı süknâ"dır. Vatan-ı aslî: Aslî yerleşim yeri demektir. Bir insanın doğup yaşadığı yer veya çalışmak üzere yerleşip geçimini sağladığı, ev alıp çoluk çocuğu ile yerleştiği yerdir. Kişi burada yolcu olmaz.

Vatan-ı ikamet: Yerleşmek maksadı ile olmaksızın on beş günden fazla kalmak üzere bulunduğu ve aslî vatanından en az doksan km uzaklıktaki yerdir. Kişi burada da yolculuk hükümleri uygulamaz. Vatan-ı süknâ: Bir kimsenin on beş günden az bir süre kalmak niyetiyle bulunduğu, aslî ya da ikamet vatanından en az doksan km uzaklıktaki yerdir. (Haddâd, el-Cevhera, 1/87) Kişi kaldığı yerde bu durumda ise yolcu sayılır. Bu hükümler Hanefî mezhebine göredir. Şâfiî mezhebine göre ise seferî sayılabilmek için yaklaşık doksan kilometre bir mesafeye gitme niyeti ile yola çıkmış olmalı ve gidilen yerde, giriş ve çıkış günleri hariç dört günden az kalınmalıdır.

Dört gün ya da daha fazla kalınmaya niyet edilmesi hâlinde seferîlik hükmü biter. (Remlî, Nihâyetü'l-muhtâc, 2/257)

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Fetvaları (12. Baskı, 2025), s. 243